

2013

03/12 Детска природна академия отваря врати през септември в Узана

Уникална по рода си детска природна академия ще отвори врати през септември 2014 г. в местността Узана между Централен Балкан и парк "Българка". Проектът се изпълнява от Българска фондация "Биоразнообразие" и Асоциацията на парковете в България като част от усилията за поощряване информираната обществена подкрепа за устойчиво развитие на селските райони.

Изграждането на академията е част от мащабната българско-швейцарска програма "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони", която се разработва в различни компоненти с общо 10 партньорски организации и ще продължи до есента на 2016 г. Работата по различните проекти към програмата през първата една година беше отчетена пред журналисти този вторник в БТА. Проектът с краткото име "За Балкана и хората" работи в девет зони от мрежата Natura 2000, за да създава условия за икономическо развитие чрез опазване на природата. Финансиран е от Българо-швейцарската програма за сътрудничество чрез Фонда за реформи, свързани с участието на гражданското общество.

Идеята е академията да бъде първият по рода си у нас съвременен център за обучение и интерпретация, който използва модерни образователни подходи и модули, разказа Румяна Иванова от БФБ. За целта изпълнителите са консултирали с швейцарски експерти програмата на обучение и формите на забавления за академията. Специално обучен персонал ще води образователните модули и игри в академията.

В същото време тя ще е със свободен достъп за ползване от всички туристи в местността, като заниманията там ще са насочени към ученици на гимназиална възраст и техните родители.

Академията ще бъде изградена в център "Узана", ще разполага с голяма база, много зали за обучения и игра, с огромна външна площ с екопътеки, градини и места за игра. Мястото е избрано заради успешното партньорство между Българска фондация "Биоразнообразие" и община Габрово. Идеята е впоследствие общината да поеме стопанисването и изпълнението на проекта.

Идеята за детска природна академия идва заради установени липси на образователни и занимателни практики по време на зелените училища у нас, обясни още Иванова.

От Дневник

04/12 Кабинетът регламентира и разделното събиране на биоотпадъците

Правителството прие Наредба , с която задължи общините да събират разделно и да рециклират биоотпадъците. Едно от изискванията е органичният отпадък да се събира в кафяви контейнери. Става дума конкретно за хранителните и зелените отпадъци, като част от потока битови отпадъци.

Наредбата всъщност регламентира механизмите за прилагане на изискванията на европейския съюз за отпадъците (Рамкова директива 2008/98/ЕС), които са въведени в новия Закон за управление на отпадъците.

Заложени са и цели, които трябва да бъдат постигнати поетапно като проценти събиран разделно и рециклирано количество от този тип отпадък:

– до 31.12.2016 г. – не по-малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

– до 31.12.2020 г. – не по-малко от 50% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

– до 31.12.2025 г. – не по-малко от 70% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

След събирането им тези отпадъци ще се рециклират в съоръженията за компостиране.

От Дневник

04/12 Африкански скулптури от джапанки стигнаха и до България

Годишно над 400 000 килограма джапанки, изхвърляни от морето на брега на Индийския океан, се преработват ръчно от жителите на Кения във впечатляващи цветни фигури на животни. От този зимен сезон "рециклираните" скулптури с кауза могат да се закупят вече и в България.

"Почистваме плажовете, създаваме шедьоври," е мотото на компанията "Ocean Sole" (известна и като компания за рециклиране на джапанки). С инициативата си тя се опитва да спаси морските видове и екосистемата.

Благодарение на идеята на Джули Чърч – природозащитник и основател на компанията, около 100 местни жители намират постоянна работа, с която да си позволят образованието на децата и да издържат семействата си. Те събират изхвърлените от океана джапанки, почистват ги и от тях създават уникални цветни скулптури на животни и други красиви продукти. Така местните развиват и творчески умения и природосъобразно мислене.

Проектът Eco Living решава да помага тази устойчива практика да придобие популярност и у нас. "Понятия като природосъобразен начин на живот, използване на устойчиви и екологични продукти, разумното разпределяне на земните ресурси и дори рециклирани арт продукти все повече навлизат в речника на българина," обяснява Елена Русева от Eco Living.

На [сайта им](#) са подбрани оригинални скулптори на различните животни в разнообразни размери и цветове. Всички продукти са от 100% рециклирани джапанки.

От Дневник

13/12 Замърсеният въздух от въглища е съкратил живота на 260 000 души в Китай за 2011 г.

Емисиите от въглищните централи в Китай са причината за преждевременна смърт на една четвърт от общо един милион такива случаи за 2011 г. Те са довели и до увреждане здравето на стотици хиляди китайски деца. Това показват данните от ново проучване на американски експерт по замърсяването на въздуха, съобщава британското издание "Гардиън". Изследването е поръчано от международната природозащитна организация "Greenpeace".

Проучването излиза след поредица от седмици, в които в много райони на северен и източен Китай са налице опасни нива на замърсяване на въздуха. В някои източни градове, като Шанхай например, нивата са били извън индекса, който следи за опасно замърсяване, със затворени училища и отменени или отклонени полети като следствие. Жителите се опитват да се предпазят от отровния смог и като следствие са скочили сериозно продажбите на пречистващите въздуха устройства, както и на маските за лице. В началото на тази седмица в провинциите Дзянсу и Джъдзян видимостта е спаднала на по-малко от 50 метра, а в град Нанкин червеният сигнал за замърсяване е стоял пет последователни дни.

Анализът проследява химикалите, които се образуват във въздуха при изгарянето на въглища и установява връзката им с редица щети за здравето. Според изчисленията в него, изгарянето на въглища в Китай е причината за скъсяване живота на 260 000 души през 2011 г.. Установено е също така , че през същата година това е довело до 320 000 случаи на деца и 61 000 – на възрастни, страдащи от астма, а 36 000 бебета са родени с ниско тегло. Като последица още 340 000 души са посетили болницата, а 14 милиона са отсъствали от работа по болест.

"Това изследване за пръв път предоставя подробна картина на здравните последици от изгарянето на въглища в Китай," обяснява доктор Андрю Грей, американски експерт по замърсяване на въздуха, провел изследването.

Чрез компютърни симулации, анализът му може да даде "ясна карта, която проследява точно кои здравословните щети идват от изгарянето на въглища от всяка една електроцентрала в Китай – показваща "приноса" на отделните компании, провинции и централи за сериозните проблеми със

замърсяването на въздуха в страната."

Китай е най-големият потребител на въглища в света. Това е основният източник на енергия за страната, която е отговорна за приблизително половината от потреблението на въглища на световно ниво. Негативните последици от тази зависимост на Китай от въглищата напоследък добиват все повече публичност, а наскоро се разрази сериозна онлайн дискуссия след като осем годишно момиченце беше диагностицирано с рак на белия дроб, за което докторът посочи като причина замърсяването на въздуха.

Според проучване на Грей, в същия момент, в който ръстът на потреблението на въглища се е забавил, 570 нови въглищни централи са или се строят, или се планират. И ако те се реализират, ще бъдат отговорни за още 32 000 преждевременни смъртни случая ежегодно.

През септември китайското правителство обяви план за справяне с високите нива замърсяване на въздуха, в това число за пръв път предлага мерки за намаляване потреблението на въглища. Според плана целта е от 2017 г. да се намали замърсяването на въздуха в някои от най-засегнатите райони, включително и Пекин.

Заложените мерки обаче не са достатъчни, за да имат осезаем ефект в близко бъдеще, налагат се много по-драстични подходи, коментира Хилтън и допълва, че правителството трябва да дава много по-голяма прозрачност на данните за замърсяването на въздуха.

От Дневник

16/12 Заводът за боклук на София отново е в ситуация на риск

Заводът за боклук на София е един от големите проекти по оперативна програма "Околна среда", който винаги е бил рисков и в момента отново е в същата ситуация на риск. Това обясни министърът на околната среда и водите Искра Михайлова по време на отчета на работата на ведомството си за второто полугодие на 2013 г. в понеделник.

В края на ноември трябваше да бъде подписан договор между Столичната община и изпълнителя, но той не беше подписан заради получен сигнал в Европейската комисия и предупреждение от Брюксел, че ще поиска обоснован отговор как е проведена поръчката.

"Ние реагирахме веднага, като изпратихме информацията, с която разполагаме. До този момент не сме получили искане от ЕК за обоснована информация," посочи екоминистърът. В момента опциите са две – или да се получи подобно искане тази седмица, или да не получим. Във втория случай това ще значи, че сме удовлетворили исканията на комисията.

Ако комисията е доволна, страната ни има шанс проектът да бъде реализиран. "Отново сме в

същата ситуация на риск", заключи министър Михайлова. По думите ѝ в най-лошия сценарий можем да загубим 200 млн. лв. за изграждане на завода за боклук на столицата.

16/12 Искра Михайлова: През 2014 г. МОСВ ще се справи с опасните отпадъци в страната

Държавата ще финансира проекти за екологична инфраструктура през 2014 година и това се случва за пръв път от 15 години насам. Те ще бъдат одобрявани от Министерството на финансите, а очакванията на ековедомството са за тях да отидат около 1/3 от 500 млн. лв., които държавата е определила за инвестиции в специален инвестиционен фонд - "Програма за устойчиво регионално развитие".

Това съобщи министърът на околната среда и водите Искра Михайлова по време на пресконференция в понеделник за отчета работата на ековедомството през второто полугодие на 2013 г. Присъстваха още и заместник-министрите Й Чавдар Георгиев, Атанас Костадинов и Дин Онбаши.

В тази връзка в периода от август до края на ноември министър-председателят Пламен Орешарски е направил поредица от срещи с представители от регионите, които са дали информация за важните за регионите проекти.

"За нас е изключително важно, че освен за регионалните проекти се отделя и програма за инвестиране на важни дейности на екологичното министерство," подчерта Михайлова и уточни, че става дума конкретно за дейности, свързани с управлението на отпадъците и на водите, които са и едни от основните направления на ведомството ѝ.

Управлението на опасните отпадъци също е една от приоритетните дейности за МОСВ. "България има проблеми с полимери, пестициди, но имаме амбиция да осъществим проект, който в рамките на 2014 г. да реши една голяма част от проблемите със съхранението на опасните отпадъци на територията на страната, което ще включва проучване и идентифициране на местата, където се съхраняват такива отпадъци, унищожаването им и там, където е необходимо – транспортиране извън границата на страната", съобщи Искра Михайлова и изрази убеденост, че с този амбициозен проект МОСВ ще докаже, че чрез целево финансиране на проекти е възможно изпълнението на национални политики.

МОСВ разчита от този фонд да получи подкрепа за реализацията и на няколко направления по управление на водите по ангажиментите на България по планове за управление на речните басейни и управлението риска от наводнения.

От Дневник

16/12 Брюксел пуска отново средствата по оперативна програма "Околна среда" през март, прогнозира от ековедомството

Страната ни няма да загуби нито едно евро по оперативна програма "Околна среда", а Еврокомисията ще освободи отново плащанията най-вероятно през март следващата година. Това увери екоминистър Искра Михайлова по време на отчета дейността на ведомството ѝ през второто полугодие на 2013 г.

Миналия месец Европейската комисия информира правителството, че плащанията по оперативната програма са замразени заради системни грешки при реализирането на обществените поръчки от страна на регионалните власти.

Вече са подготвени работни екипи, предстои проверка на всички обществени поръчки по ОП "Околна среда" за периода 2010-2013 г. Предстои да бъдат проверени над

300 обществени поръчки на стойност над 50 хил. лв.,

като се очаква ревизията да приключи в края на февруари следващата година. Ще се прави и допълнителна проверка на изпълнените препоръки на ЕК в последните три години. Паралелно с това ще се дублира одита, с което България да се съобрази с исканията на Съюза. Финансови корекции ще се налагат там, където има забележки от писмото на Комисията.

Според Михайлова първите резултати от проверките ще излязат в началото на 2014 г. – през януари, а амбицията ѝ е още в края на февруари цялата проверка да е приключила. Прогнозата на екоминистъра е, че Еврокомисията ще освободи отново плащанията през март, ако е съгласна с мерките, които страната ни е предприела.

Проектите ще се проверяват за грешките, посочени от ЕС като недопустими: смесване на критерии за подбор и класиране на кандидатите, увеличаване или намаляване на сроковете в хода на процедурата, дискриминационни условия. Ще се глобяват общините, които са допуснали именно тези нарушения.

Договорените средства по ОПОС са 5.668 млрд. лв. (или 161%), а изплатените - 1.496 млрд. лв. (42,48%), пише в справка на министерството по напредъка в оперативната програма.

Плащанията през 2013 г. са 870 млн. лв. (приблизително 30%), а от август тази година до момента - 535 млн. лв. Рискът от загуба на средства за 2013 г. по Кохезионния фонд е за 77 млн. лв.

От Дневник

16/12 Ековедомството: Недоговорени средства по програма околна среда няма да има

Недоговорени средства по оперативна програмата за околна среда няма да има, заяви зам.-министърът на околната среда Дин Онбаши в понеделник по време на отчета дейността на ведомството му за второто полугодие на 2013 г по повод опасенията за автоматично освобождаване на около 100 млн. лева за тази година.

По думите на Онбаши тези средства ще бъдат запазени благодарение на голям проект за закриване на нерегламентирани сметища на стойност 97 млн. лева.

Проектът е изпратен за одобрение до Еврокомисията. Очакванията на министерството по околната среда са от Брюксел да има зелена светлина за него. Става дума за закриването на 66 депа в страната и ще се делегира на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС).

През следващия програмен период Брюксел не предвижда финансиране за закриване на сметища.

Общините с неизградени системи за рециклиране на отпадъци ще плащат 22 лв. за всеки тон депониран отпадък през 2014 г., съобщи другият зам.-министър Чавдар Георгиев.

Договорката с общините е за плавно увеличение на таксата до достигането на оптималните ѝ нива от 95 лв./тон, уточни Георгиев. Той припомни, че отчисленията са само за общини, които нямат изградени системи за разделно събиране и рециклиране на отпадъци и ще бъдат освободени от такса, когато ги изградят.

Таксата за 2013 г. е 15 лв./тон, а предвиденото увеличение беше до 35 лв./тон. Министър Михайлова разясни, че тези средства постъпват във фонд, който ще финансира дейности за въвеждане на системи за разделно събиране, за компостиране, рециклиране, за оползотворяване на отпадъци и така парите ще се върнат в общините.

От Дневник

17/12 Ръководителката на "Околна среда" е подала оставка

Ръководителят на Оперативна програма „Околна среда“ Малина Крумова е поискала да бъде освободена от поста си от 1 януари догодина. Това твърди „Капитал“, базирайки се на свои източници в Министерството на околната среда и водите.

Според писмото с мотивите на Крумова до екоминистъра Искра Михайлова, тя и управляващият орган на програмата са били **подложени на линч "от парламентарната и медийната трибуна"** след като се разгоря скандалът със спирането на европейските плащания по програмата.

Преувеличаването на един технически въпрос изпраща послания за неспособност в ЕК, което ще го задълбочи", пише ръководителят на ОПОС. Тя **смята, че целенасочено е ограничаван достъпът й до информация** и по този начин тя не може ефективно да управлява програмата.

Управляващите органи на европрограмите според Крумова са изолирани от процеса на взимане на решения, като "на тях им се спускат нареждания". От писмото й става ясно, че вицепремиерът и отговарящ за еврофондовете Зинаида Златанова не е провела среща с управляващите оперативните програми вече повече от шест месеца, откакто е на поста си.

"Липсват ясни национални цели, или те се формулират без администрацията и без да се отчита натрупания опит. Решения като това за допустимост на ДДС или касаещи спирането на средствата по ОПОС се взимат без анализ", пише още в писмото на Крумова.

Работи се в режим на "спешност", която според Крумова не е продиктувана от външни обстоятелства. Тя отхвърля обвиненията към нея, че органът е твърде независим, и отбелязва, че липсва система за национален контрол над обществените поръчки и резултатите от тях.

Скандалът

В средата на ноември Европейската комисия спря плащането на средствата по Оперативна програма „Околна среда“ заради груби нарушения на правилата при провеждане на обществени поръчки. Спирането само по себе си не означаваше, че България губи пари, а че се отлага осребряване на фактури за разходи по проекти в цитираната програма.

По-късно стана ясно, че замразените средства ще натоварят държавния бюджет с 200 млн. лв. до края на годината, тъй като правителството ще трябва да ореже други разходи, за да плаща за екопроекти. След време ЕС би могъл да възстанови тези пари, но само ако докажем, че вече харчим средствата прозрачно.

В началото на декември ЕК преустанови и междинните плащания по „Околна среда“. Те ще останат замразени, докато Комисията не се увери, че българските институции са предприели описаните в искането й корективни мерки. Констатирано бе, че Управляващият орган у нас не е идентифицирал нито един от пропуските и нередностите, установени по време на одита на ЕК.

По думите на екоминистъра Искра Михайлова има вероятност парите по програмата да бъдат размразени през февруари или март. "Амбицията ми е проверките за междинните плащания по ОП „Околна среда“ да приключат през февруари. Ако всичко е наред, и Европейската комисия е съгласна с мерките, които сме предприели, комисията може да освободи средствата веднага. Т.е. ако приключим през февруари, средствата може да бъдат освободени през март", заяви преди дни Михайлова. /Източник: БГНЕС/

17/12 Ръководителят на ОП "Околна среда" подаде оставка (обновена)

Малина Крумова смята, че е била несправедливо линчувана публично

Седмици след като се разгоря скандалът покрай прекъснатите от Европейската комисия плащания по "Околна среда", ръководителят на програмата подаде оставка. Малина Крумова е депозирила искането си да бъде освободена от поста от 1 януари догодина, научи "Капитал" от източници в МОСВ.

Според писмото с мотивите на Крумова до министъра на околната среда и водите Искра Михайлова, тя и управляващият орган на програмата са били подложени на линч "от парламентарната и медийната трибуна", което било признак за неработеща държава. "Преувеличаването на един технически въпрос изпраща послания за неспособност в ЕК, което ще го задълбочи", пише ръководителят на ОПОС. Тя смята, че целенасочено е ограничаван достъпа й до информация и по този начин тя не може ефективно да управлява програмата.

Управляващите органи на европрограмите според Крумова са изолирани от процеса на взимане на решения, като "на тях им се спускат нареждания". От писмото й става ясно, че вицепремиерът и отговарящ за еврофондовете Зинаида Златанова не е провела среща с управляващите оперативните програми вече повече от шест месеца, откакто е на поста си.

"Липсват ясни национални цели, или те се формулират без администрацията и без да се отчита натрупания опит. Решения като това за допустимост на ДДС или касаещи спирането на средствата по ОПОС се взимат без анализ", пише още в писмото на Крумова.

Работи се в режим на "спешност", която според Крумова не е продиктувана от външни обстоятелства. Тя отхвърля обвиненията към нея, че органът е твърде независим, и отбелязва, че липсва система за национален контрол над обществените поръчки и резултатите от тях.

Решението за прекъсване на плащанията по ОПОС бе взето от ЕК превантивно, след като бяха регистрирани редица нередности в някои от проектите.

От министерството коментираха пред "Капитал", че депозираната в деловодството в понеделник оставка е стигнала до министъра, която все още не е съобщила приема ли я или не. Оставката и писмото на Малина Крумова обаче са провокирали други действия на министър Искра Михайлова.

Издадена е заповед за свикване на дисциплинарен съвет, който да провери дейността на Управляващия орган на оперативната програма. Ще се анализира какво е направено във връзка със сигналите за нередности, постъпили от ЕК и от неправителствени организации, обясниха от

МОСВ. Дисциплинарната проверка ще обхване действията на Малина Крумова като ръководител и на нейните подчинени.

Капитал

18/12 Брюксел предупреди за риск за човешкото здраве от широко използвани инсектициди

Европейските здравни власти отправиха предупреждение, че два инсектицида, единият от които е масово използван, могат да влияят негативно върху развитието на човешкия мозък. За да се ограничи излагането на тези пестициди, Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) препоръчва по-строг контрол, съобщи Ройтерс.

Став дума за продуктите ацетамиприд и имидаклоприд, които принадлежат към известния клас инсектициди наричани неоникотиноиди, които научно доказано имат пряка връзка с резкия спад на популациите на пчелите. В същото време имидаклоприд е един от най-широко използваните инсектициди в света.

"Ацетамиприд и имидаклоприд могат да влияят неблагоприятно на развитието на неврони и мозъчни структури, свързани с функции като учене и памет", заявяват от ЕОБХ в изявление от централата в Рим.

ЕОБХ препоръчва по-ниски нива на излагане на тези продукти докато излязат резултатите от последващи изследвания, които да дадат по-сигурни данни за т.нар невротоксичност за развиващия се човешки мозък.

Европейският съюз гласува през април забрана на три неоникотиноиди - произведени от Syngenta (thiamethoxam) и Bayer (в това число и въпросният imidacloprid, както и clothianidin), за две години. Европейската комисия постанови това свое решение отново на базата на научни оценки от Европейския орган по безопасност на храните (EFSA), показващи негативното влияние на тези пестициди върху медоносните пчели. Решението получи политическа подкрепа от страните-членки.

Преди броени дни обаче неправителствени природозащитни организации обжалваха в Европейския съд, за да защитят въпросната забраната в отговор на съдебните дела, заведени от химическите компании Syngenta и Bayer, които се опитват да свалят забраната. Сред тях са "Грийнпийс", Life European Beekeeping Coordination и други три потребителски организации и организации за защита на околната среда (Pesticides Action Network Europe, ClientEarth, Buglife and SumOfUs).

Във вторник "Грийнпийс" публикува резултатите от научно пилотно проучване, което дава

допълнителни доказателства за начина, по който се влияе на пчелите. Проучването показва, че течността, отделяна от растения, които са били третирани с определени неоникотиониди, съдържа висока концентрация на пестициди. Това води до потенциално смъртоносно излагане за пчели, които пият от течността.

"Частичната забрана на тези три пестицида е само първата, но необходима стъпка, за да се защитят пчелите в Европа. Атаките са от компании, които следват своите интереси в ущърб на нашата околна среда," коментира Марко Контиеро от "Грийнпийс".

От Дневник

18/12 Еврокомисията предложи нов пакет от мерки за чист въздух в Европа

Лошото качество на въздуха взема далеч повече човешки жертви, отколкото пътнотранспортните произшествия и това му отрежда първо място сред причините от екологично естество за преждевременна смъртност в Европейския съюз. По тази причина Европейската комисия предложи днес нови мерки, чрез които да се намали замърсяването на въздуха, съобщи от пресслужбата на институцията.

С пакета от мерки на политиката за чист въздух се осъвременява съществуващото законодателство и се ограничават допълнително вредните емисии от промишлеността, пътното движение, енергийните инсталации и земеделието с цел да се намали пагубното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Замърсяването на въздуха е причина за загуби от неотработени дни и за високи разходи в сферата на здравеопазването, като сред най-силно засегнатите са уязвимите групи на децата, астматиците и възрастните хора. То вреди и на екосистемите вследствие на замърсяването, причинено от прекомерни количества азот и киселинни дъждове.

Преките разходи за обществото, свързвани със замърсяването на въздуха, включително нанесените на насаждения и сгради щети, възлизат на близо 23 млрд. евро годишно. Ползите за здравето на хората от изпълнението на пакета от мерки се изчисляват на близо 40 млрд. евро годишно.

Приетият днес пакет включва няколко компонента, сред които нова Програма за чист въздух за Европа с мерки, които гарантират, че съществуващите цели ще бъдат постигнати в краткосрочен план, а новите цели за качеството на въздуха – в периода до 2030 г.

В пакета са заложили също така мерки за подпомагане, които да ограничат замърсяването на въздуха. Те поставят акцент върху подобряването на качеството на въздуха в градовете,

стимулирането на научноизследователската дейност и нововъведенията и поощряването на международното сътрудничество.

Брюксел предлага да бъде преработената Директива за националните тавани за емисии с по-строги национални тавани за емисиите на шестте основни замърсителя, както и да бъде изготвена нова директива за намаляване на замърсяването от средноголемите горивни инсталации, каквито са кварталните енергийни инсталации или тези в големи сгради, както и малките промишлени инсталации.

Само от ползите в сферата на здравеопазването на обществото ще бъдат спестени 40-140 млрд. евро от външни разходи и близо 3 млрд. евро от преки разходи предвид по-високата производителност на работната сила, по-ниските разходи за здравеопазване, по-големите земеделски добиви и по-малкия размер на щетите за сградите.

От Дневник